

4. Vad är en hållbar avverkningsnivå över tid?

Det råder brist på virke i svenska skogar. De senaste åren har hela tillväxten i Götalands skogar avverkats och i början av året flaggade både Södra och Vida för att man under en vecka skulle pausa produktionen vid sina sågverk på grund av råvarubrist.

Under den senaste mandatperioden har avverkningsnivån diskuterats i egendomsnämnden. Bland annat avslogs en motion om att tillämpa försiktighetsprincipen under tiden som Svenska kyrkans skogsutredning pågick. Motion avfärdades först i egendomsnämnden i juni 2024 och sedan i september samma år av stiftsfullmäktige med följande motivering.

"Förvaltningen avverkar enligt den av egendomsnämnden beslutade hushållningsplanen. Uttaget är så lågt som ca 70 % av tillväxten och ger därmed en god marginal för kolinbindning och hänsyn till biologisk mångfald."

Ett liknande svar gav egendomsförvaltningens chef till Dagens ETC den 24 januari 2025.

"2023 avverkade vi 72 procent av tillväxten, vilket är en siffra som placerar oss på ett medel i jämförelse med de andra stiftet."

Problemet med dessa svar är att det inte framgår vilken tillväxt som avses. De senaste veckorna har tjänstemän på egendomsförvaltningen medgett att det handlar om hela tillväxten på all produktiv skogsmark. Det vill säga inklusive flera tusen hektar hänsynsytor, frivilligt avsatta bestånd och till och med formella naturreservat. Detta trots att dessa träd inte får avverkas. Det är lätt att uppfatta förvaltningens svar som missvisande. Närmare sanning är sannolikt att förra året avverkades närmare hundra procent av den tillgängliga tillväxten på den brukade arealen av stiftets skogar.

Västerås stift visar att man kan avverka för mycket. Där drog egendomsnämnden i handbromsen och minskade volymen slutavverkad skog med 80 procent under 2023. Beslutet ska gälla i tio år. I januari 2025 rapporterade Kyrkans Tidning att utdelningen till stiftets församlingar därför har minskat med 85 procent. Kan Växjö stift hamna i samma läge om fem eller tio år?

Naturskyddsföreningen i Småland anser att uttaget av skogsråvara måste vara hållbart över tid. Dessutom måste det finnas marginaler för att möta oväntade händelser som kraftiga stormar eller omfattande insektsangrepp.

- A. Känner ni till att egendomsförvaltningens uppgifter om avverkningsnivån bygger på tillväxten på all produktiv skogsmark, vilket inkluderar hänsyn, frivilliga avsättningar och formella naturreservat som förvaltas av andra?**
- B. Hur ser ni på detta sätt att räkna? Har ni förslag på åtgärder som ökar transparensen kring hur mycket skog som avverkas i förhållande till tillgänglig tillväxt på brukad areal?**

Nomineringsgruppernas svar:

Borgerlig kristen samverkan

- A. Ja.
- B. Bra sätt att redovisa.

Frimodig kyrka

- A. Ja. Det är så jämförbara länder redovisar.
- B. Rimligt.

Centerpartiet (Ett sammanhållet svar på båda frågorna)

- A. Ja vi känner till skillnaden och ser inte den som ett svårt problem. Det är också de siffror som används i statliga mätserier och det finns en poäng i att ha gemensamma utgångsvärden och jämförbara mätserier.

Socialdemokraterna

- A. Ja.
- B. Vi förlitar oss på att skogsspecialisten på förvaltning har de kunskaperna och erfarenheten av skogsbruk. Självklart kan vi som ledamöter/ersättare i nämnden bli än bättre på att ställa frågor.

Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan (Ett sammanhållet svar på båda frågorna)

- A. Statistik går att tolka på olika sätt, så länge informationen är transparent har vi svårt att se ett bekymmer med de siffror som redovisas. Att avverkningsnivån bygger på tillväxten på all produktiv skogsmark ser vi inte som ett bekymmer och tycker tvärtom det vore konstigt om inte allt tillväxt som sker ska få räknas. Däremot kan resultatet av det mycket väl innebära att avverkningsnivån ska sänkas ytterligare. Att förvalta Guds gåvor är ett uppdrag som sträcker sig mot framtida generationer. Vi vill genom noggranna analyser och nya gemensamma mål se till att skogsbruket i Växjö stift är långsiktigt, effektivt och bedrivs på ett etiskt och ekologiskt ansvarsfullt sätt och därmed främjar biologisk mångfald.

De gröna i Svenska kyrkan (Ett sammanhållet svar på båda frågorna)

- A. Vi känner inte till att avverkningsnivån beräknas på tillväxten i samtlig skogsmark. Vår uppfattning är att detta sätt att räkna är inkorrekt. Avverkningsnivån borde istället beräknas enbart på tillväxten i det bestånd som brukas för avverkning.

Himmel och Jord

- A. Ja sedan ganska nyligen har vi fått kännedom om det.
- B. Vi tycker att det är vilseledande och att den information som presenteras ska vara relevant och tydlig. Att jämföra tillväxten på all skog med hur mycket som avverkas är inte relevant, en sådan jämförelse (om den ska göras) ska självklart stå mellan tillväxten i tillgänglig, brukad skog och avverkningsnivån.

Vänstern i Svenska kyrkan

- A. ViSK känner delvis eller inte till att egendomsförvaltningens uppgifter om avverkningsnivån bygger på tillväxten på all produktiv skogsmark, vilket inkluderar hänsyn, frivilliga avsättningar och formella naturreservat som förvaltas av andra.

- B. ViSK ser negativt på detta sätt att räkna, det visar inte den verkliga avverkningsnivån. ViSK:s förslag på åtgärder som ökar transparensen kring hur mycket skog som avverkas i förhållande till tillgänglig tillväxt på brukad areal? Återkommer med svar.

Öppen Kyrka

- A. Den redovisning som lämnas till fullmäktige och stiftsstyrelsen är ofta summarisk och på en annan detaljnivå. Vi har inte förrän nu haft anledning att ifrågasätta den redovisning som vi fått. Det här är dock en fråga som egendomsnämnden i första hand hanterar.
- B. Det vore självklart önskvärt med en redovisning med mått som speglar viktiga och riktiga förhållanden. Annars blir det omöjligt att fatta rätt beslut. Vi vill ha mått som går att jämföra mellan olika år och olika stift. Dessa mått bör tas fram av verksamheten i nära dialog med oss förtroendevalda.